

ТМ	Г. XXII	Бр. 1-2	Стр. 21 - 30	Ниш	јануар - јун	1998.
----	---------	---------	--------------	-----	--------------	-------

UDK 339.1:338(497)+330.322.1/.9(497)

Претходно саопштење
Примљено: 22.05.1998.

Снежана Плавшић,
Гордана Билбилевска
Економски факултет
Скопље

ИНТЕРБАЛКАНСКА САРАДЊА И ИНТЕГРАЦИЈА У РАЗВОЈУ ТРЖИШНЕ ПРИВРЕДЕ

Режи ме

Jugoi sto-no-evropska i ni ci jati va za saradwu (SECI) osnovana je 1996. godi ne sa ci cem da se uspostavi saradwa zemaqa u regi onu, kao i omogu}i pri stup jugoi sto-ne Evrope ka evropskoj i ntegraci ji , pre svega na ekonomskom i ekolo{ kom planu. I stra` i vawa u ovom na{ em radu odnose se, pre svega, na: 1. Anal i zu dosada{ wi h mogu}nosti za i nvesti ci onu saradwu, sl obodnu trgovi nu i razmenu dobara, kao i stvarawe jugoi sto--no-evropske i ni ci jati ve za saradwu (SECI); 1.1. Kol i ko -i ni raspad Jugosl ovenske pri vrede, kol i ko su svi i zgubi li? 1.2. Jugoi sto-no-evropska i ni ci jati va za saradwu (SECI); 2. Moti vi sanost strani h i nvesti tora i mogu}nost za real i zaci ju wi hovi h moti va; 2.1. Strani kapi tal u doma}oj pri vati zaci ji (pozi ti vna i negati vna i skustva); 2.2. Budu}nost strani h i nvesti ci ja na Bal kanu; 3. Stepen mogu}nosti operaci onal i zaci je strani h ul agawa u bal kanski m zemqama; 3.1. Nove mogu}nosti za i nostrane kompani je; 3.2. Bogate mogu}nosti za i nostrane i nvesti tore, pomo} Evropske Uni je; 3.3. Nova era za me| ubal kanski saradwu.

Kqu-ne re-i: SECI, CEFTA, Kri tski sami t, tr` i { na pri vreda, i ntegraci ja

1. Anal i za dosada{ wi h mogu}nost i za i nvest i ci onu saradwu, sl obodnu t rgovi nu i razmenu dobara, kao i stvarawe jugoi st o-no-evropske i ni ci jat i ve za saradwu (SECI), CEFTA, Kri tski sami t

Tr` i { ta bi v{ i h jugosl ovenski h republ i ka vi { e deceni - ja razvi jana u okvi ru jedi nstvenog pol i ti -kog i ekonomskog prostora, jo{ uvek ni su zazdravi la po preki du me| usobno i s-

prepletenih međurepubličkih veza. Podaci na koje upućuju autori M. Bašar- N. Milenkovi}, istraživači Ekonomskog instituta u Beogradu (Koliko -ini raspad nekadašeg jugoslovenskog tržišta Politička Beograd, preuzeto i objavljeno u Novoj Makedoniji od 21 aprila 1996 god.), upućuju na to da je teritorija SFRJ bila značajno tržište za sada osmostaćenih republika. Tako, za Hrvatsku Ju-tržište je bilo izvor za 38% svih nabavki, i na ovom tržištu je plasirano 40% svih sirovi na, repromaterijala i gotovih proizvoda. I za republiku Makedoniju, Srbija i Crna Gora su bili glavni snabdevači i kupci. Republika Makedonija se odavde snabdevala sa 54% potrebnih proizvoda, a ovde je nalazila tržište za 55% svojih proizvoda. Za Sloveniju, Hrvatska je bila glavni snabdevač i kupac, trećina svih nabavki bilo je od ovdje (viših proizvoda), a 40% slovenačkih proizvoda završalo je u jugoslovenkoj preradi ili maloprodaji. Više su bile pogođene one republike koje su bile izvozna orijentisane ka drugima kao i mawe razvijene, sa slabijom pri vrednom strukturom. Za R. Makedoniju raspad bivšeg jugoslovenskog tržišta bio je za određene proizvode naprosto poguban.

Gubi tak svojih dobavčaka i kupaca najskuplje je platila makedonska pri vreda sa 40% svoje proizvodnje. Slovenija je izgubila 35%, a Hrvatska najmawe 23% od ukupne proizvodnje. Za sve bivše Ju-republike veća saradnja sa najbližim susedima u ovom momentu predstavljala bi racionalnu alternativu. Slobodna trgovina u ovom regionu doprinela bi omogućila veći razvoj tržišnog sistema, a umerena carinska zaštita od trećih zemalja, omogućila bi brže zadržavanje pri vreda i spremnost za uklučenje u evropske integracione procese, kao i za liberalizaciju definisanu pravilima GATA i Svetske trgovinske organizacije.

1.1. Koliko -ini raspad Jugoslovenske pri vreda, koliko su svi izgubili?

Po raspadu SFRJ, gubi tak zajedničkog tržišta, bivše jugoslovenske republike pokušale su da kompenzuju izvozom u druge zemlje. Slovenija koja je ranije višje od polja svoje klasične spolnotrgovinske razmene ostvarivala u SFRJ, u 1994. godine je uvećala razmenu sa svetom do jedne polovine društvenog proizvoda. Isto tako i Hrvatska 15,6% društvenog proizvoda u spolnotrgovinskoj razmeni u 1987. godini, uvećala je do 45,3% u 1994. god, utoliko što je smavila svoj deficit. I u R. Makedoniji ni spolnotrgovinske razmene belerast

za skoro pol ovi nu dru{ tvenog proi zvoda.

I ako su bi v{ e jugosl ovenske republ i ke, uve}al e spoqno-trgovi nsku razmenu sude}i po neostvarenom ni vou proi zvodwe bi v{ e SFRJ, ni su uspel e da sasvi m nadoknade i zgubqeno tr` i - { te bi v{ e zajedni -ke dr` ave. Sami m ti m opravdano Ni na Mi - l enkovi } zakqu~uje: "Fakt da svi gubi mo i pri rodna te` wa da se taj gubi tak smawi , neophodan je potsti caj i znal a` ewa zajedni -ki h i nteresa. Svakako u ekonomskoj sferi one postoje" (dr N. Mi l enkovi }, ci ti r. del o, N. M. od 21 apri l a 1996. godi ne).

Obrazl a` u}i i deju za Jugoi sto~noevropsku i ni ci jati vu za saradwu-SECI, pre svega na ekonomskom i ekol o{ kom pl anu, ova organi zaci ja ni je postavi l a sebi ci q da zal azi u postoje}e pl anove, projekte i l i i ni ci jati ve, me|uti m sadejstvova}e sa drugi m i ni ci jati vama za regi onal nu saradwu Jugoi sto~ne Evrope, kao { to su one pokrenute od strane Evropske Uni je, od Sofi jske dekl araci je za dobrosusedske odnose, stabi l nost, bezbednost i saradwu; od Central noevropske i ni ci jati ve i Crnomorske ekonomske saradwe. Ona }e poku{ ati da i h nadopuni : obezbe|uju}i bl i sku saradwu i zme|u vl ada ovi h regi ona; i sti caju}i regi onal no pl ani rawe; i denti fi kuju}i potrebne veze koje produ` avaju i l i nedostaju; obezbe|uju}i boqe ukqu~i vawe u pri vatni sektor, u regi onal ne, ekonomske i ekol o{ ke sfere i poma` u}i u stvarawu regi onal ne kl i me, koja ohrabruje u~e}e pri vatnog sektora na ovi m prostori ma.

1.2. Jugoi sto~noevropska i ni ci jat i va za saradwu (SECI), CEFTA, Kri tski sami t

Jugoi sto~noevropska i ni ci jati va za saradwu (SECI) stvo-rena je od sl ede}ih zemaqa: Al bani ja, Bosna i Hercegoi na, Makedoni ja, Gr~ka, Ma|arska, Mol davi ja, Rumuni ja, Turska, Hrvatska i Sl oveni ja sa ci qem da se uspostavi saradwa i zme|u dr` ava i z ovog regi ona i da se omogu}i pri stup Jugoi sto~noj Evropi ka evropskoj i ntegraci ji . I ni ci jati vu za stvarawe SECI dao je ameri ~ki predsedni k Bi l Kl i nton u novembru 1996. godi ne, upu}uju}i pi sma predsedni ci ma zemaqa ovog regi ona, obrazl a` u}i i deju o Jugoi sto~noevropskoj i ni ci jati vi za saradwu - SECI, pre svega na ekonomskom i ekol o{ kom pl anu.

U ovom smi sl u na drugom sastanku i ni ci jati ve za saradwu u Jugoi sto~noj Evropi (SECI), marta 1997. god, razgl edani su i zve{ taji i programi rada ve} formi rani h grupa.

Za real i zovawe predl o` eni h projekata od strane SECI bi }e predl o` en vi soki predstavn i k koji }e pomagati SECI zem- qama da obezbede efekti vno real i zovawe projekata. Vi soki

predstavnik bi je koordinator radova sa predsedavajućim članovima i sa zvršnim direktorom Ekonomske evropske komisije.

Evropska Unija, SAD i druge zainteresovane strane bi je dobrodošlo u pomagajući SECI, ukoliko oni to žele.

Već i deo balkanskih zemalja je zainteresovan za ulazak u CEFTU. Lideri 12 zemalja Centralne i Istočne Evrope, 12. septembra 1997. godine, u Portorožu, sastali su se da se dogovore oko dačkih akti vnosti na Centralnom Evropskom Ugovoru za slobodnu trgovinu (CEFTA), na koji mnogi gledaju kao na predvorje za punopravno članstvo Evropske unije. Makedonija je zainteresovana za ulazak u ovu organizaciju. Članstvo u ovoj organizaciji zahteva sprovođenje radikalnih ekonomskih i privrednih reformi kao i razvoj tržišne privrede i demokratiju, zatim civilizirano društvo i pravnu državu; mirovniti i harmonični međunarodni odnosi sa neposrednim susedstvom i žire sa zemljama Evrope. Nadaće, globalizacija ekonomije preko politike "otvoreni h vrata", prihvaćanje evropskih normi i evropske standarde, kao i prilagođavanje ukupne zakonske regulative sa onom koju ima Evropska unija, sa krajnjim ciljem ravnopravno asocijativno članstvo u Evropskoj Uniji.

Ukoliko balkanske zemlje budu realizovale interes za punopravno članstvo u CEFTI, sama organizacija kao i svaka država pojedinačno može naći ozbiljan partner za saradnju i ostvarivanje globalne vizije za svoj prosperitet. Članice CEFTA u ovom regionu bele i vidljivi ekonomski progres. Oni saraduju na području privredne razmene, protok kapitala, rešavanje međusebni h sporova, poteklo roba, bezcarinska zaštita, međusobno priznavanje rezultata testiranja i sertifikata itd. Već i deo članica oćekuju kao slobodnu trgovinsku zonu da profunkcionišu do 2001. godine. Rumunija je postala nova članica CEFTA, koja prvi puta nastupa na jednom ovakvom Samitu, a zapoćeti su pregovori za punopravno članstvo CEFTA i sa Bugarskom, kao i sa ostalim zainteresovanim zemljama: Makedonija, Hrvatska, Litvanija, Latvija, i Ukrajinom.

Ovde treba pomenuti i uspešno završeni Samit balkanskih zemalja na Križu, održan novembra meseca 1997. godine (do juće Balkan, danas Jugoslovena Evropa). Grci, kao i niciojatori ovog sastanka, postavili su politiku koja spajaju, kao što su: unapređenje privredne i druge povoljne saradnje, podsticaj projekata za razvoj infrastrukture, jaćanje uzajamnog poverenja, bezbednost i stabilnost kao i institucionalizovanje samita i drugih sila i skupova balkanskih zemalja.

2. Motivi sanosti stranih investitora i mogućnost realizacije njihovih motiva

Proces tranzicije na Balkanu kao i u svim zemljama Centralne i Istočne Evrope odvija se preko nekoliko prepoznatljivih nizakih vnosti, koje se u osnovi svode na definisane ambijentale u kome deluju privredni subjekti u svakoj od ovih zemalja. Reč je o kompletnim promenama kao: uspostavljanje pravnog sistema koji je olakšati a ne koštati dejstvovanje tržišnih zakona; vođenje makroekonomske politike u saglasnosti sa tržišnim zakonima sa ciljem da se stabilizuje ekonomija i razvije tržište kapitala; vođenje makroekonomske politike u pravcu liberalizacije i deregulacije privrednih tokova, kao i strukturne reforme za postizavanje boljih rezultata u poslovima svih učesnika na tržištu. Ne sme se ispustiti iz vida ni to sada, ni to dugoročno tržište susednih zemalja, zemalja u regionu, pre svega na Balkanu, i imajući u vidu motive sanosti stranih investitora kao i realne mogućnosti za realizaciju njihovih motiva.

2.1. Strani kapital u domaćoj privatizaciji (pozitivna i negativna iskustva)

Svakoj tržišnoj privredi u procesu tranzicije je neophodno potreban svežinostrani kapital, koji treba da dođe preko poslovnih kanala preko privatizacije, bilo kao zajednička ulaganja, direktno i nostrane investicije, dodatna ulaganja i sl. Potrebno je neko od potencijalnih investitora da proveri teren za plasman takvih sredstava na ova naša područja. Opravdano se postavljaju pitanja da li su bile Ju-republike i rižina područja, kao i naša susedna opština u blizini malog daćem okruženju, ili predstavljaju zemlje mira i sigurnosti, zemlje koje i du putem tržišne transformacije.

Simbolična strana ulaganja sa relativno malim iznosima i nisu tako velika kao dvocifrene i trocifrene milione koje pozajmljujemo od međunarodnih finansijskih institucija, i pak to je novac koji je ovim privredama neophodno potreban. To je novac a ne dug i isti se ne vraća, već predstavljaju investicije koje višekratno mogu da se vrata sa profitom. Razumljivo da je na ovaj način i stranci ostvariti profit, inače ne bi ni postojao interes da dolaze i ulažu u ova naša za njih zasada rižina područja.

Firma investitor si obodno ugovara usluge pod kojim je se vrši i strana ulaganja. Solidne firme su i interesantne i za strance i one su među prvima bile prodane na "domaćem" privatizaciji.

tizacijom" tr` i { tu. Stranci i pak ne ula` u na brzini i slu-ajno. Strani ulaga-i prethodno prave kompletne reviziju firme, po pravilu strana revizorska ku}a. Oni vi { e meseci "sni maju" tu firmu u koju i maju nameru da ula` u, zatim tra` e svoju konsultantsku ku}u. Sa istom se konsultuju za odredjena dosadawa iskustva, zakonska re{ewa, posebno iz poreske i carinske sfere. Posle svega toga stranac mo` e da odlu-i da ul o` i svoja sredstva. Naj-e{ }e to mogu da budu poslovni partneri koji su ve} radi li zajedno i rani je. Akcioneri su naj-e{ - }e` i votno zainteresovani za garancije koje daje strani i investitor u odnosu na najni` u platu, za broj zaposlenih, kako da ce sa tehnolo{kim vi {kom, garancija za menaxere i td.

Pored svih dobrih, postoje u praksi i dosta lo{a iskustva u kojima slu-ajevi ma li je stranac nezadovoljan i li doma}a firma. Ako stranac ne obezbedi i dobije neophodne podatke za stave firme, a ve} i zvr{ i i investicije, firma mo` e da bude bl okirana i onda mogu da se javne i spl a}ene plate, dugovi i td. Krajwi rezultat svega toga predstavqaju { trajkovi, zatvarawe vrata i sl. Investitor gubi vlast i investiciju, a radnici tra` e svoje. Strani investitor ni u kom slu-aju ne` el i bi ti sanator propale firme.

Privatizacija i prestrukturawe i maju jedan zajedni -ki cilj, a to je da preduze}a rade efikasno. Oni koji su se pokazali kao dobri i nada ce da budu dobri i da rade uspe{ni je, a oni koji su radi li lo{e i rade i nada ce sa gubitkom, da se prestruje u uspe{na preduze}a, ali pre svega trebalo bi da i zaberu onaj model i na-in koji }e odgovarati aktuelnom tr` i {nom trendu poslovawa.

U novije vreme ponovo su aktuelni veliki si stemi, odnosno korporacijsko i kompanijsko povezivawe, integracije na t.zv. "fraktalna" i "virtualna" preduze}a kao { to je slu-aj sa nema-kom praksom. Na ovaj na-in se povezuju preduze}a iz nekoliko zemalja, iz iste ili sl i -ne delatnosti, koji na ovakav na-in sa ovakvim povezivawem i organizovawem i maju vi {e prednosti: br` e se reaguje na zahtevi ma tr` i {ta, elimini {u se nedostaci lokalnog poslovawa, zadr` avaju se kvalifikacije zaposlenih, stvaraju se novi prof i li profesija i reduciraju se zavistnosti u okviru odnosa i sporu-i oca. Na ovaj na-in ja-a proizvodwa u sopstvenoj zemqi preko ja-awa i nicijative, preduzetni {tva kooperacije, i novacije i td.

2.2. Budu}nost stranih investicija

Svaka zemqa u tranziciji mora da i zvr{ i potsticaj i nos-

tranog i investira. Zemlja može da izvrši potsticaj pri li i va strani h i investicija, obezbeđuju i investitorima poreska olakšawa (kratkoro-na poreska oslobođewa, pa -ak i celokupna subvencija zajma). Pre svega i kao prvo, ona mora da zašti ti sopstveni -ka prava i investitora, kako doma i h tako i strani h. Investitor i el e bezbedna mesta i ni ko ne može da ih ubedi da ul a` u tamo gde se oni ne ose}aju sigurni m da }e uvek i bezuslovno mo}i da povrate ul o` eni kapital . Kod nas nedostaje adekvatno zakonodavstvo, sudovi su bavn i neefi kasni , kriminal isti -ke slu` be su nesigurne u odnosu na svoja ovl a} ewa i kako da ih pri mene. Sve to ni je mnogo ohrabruje za strane investitore. Daqe, kako se razvi ja industri ja, tako treba i radnici kontinui rano da se obu-avaju, kval i fi kuju i prekval i fi kuju. To je isto toli ko zna-ajno kao { to su zna-ajni i nfrastruktura, putevi , elektri -na energija. U protivnom bi se zaostalo i za dana{ weg konkurentnog sveta.

Bi v{ e ju-republi ke su podru-ja u koji ma vredi da se investira. Na{ e i investicije konkretno u R. Makedoniji u protekl om peri odu svel e su se na 36 mi l i ona dol ara, i to najvi { e preko pri vati zacije sa oko 29 mi l i ona dol ara. Investicija ona pol i ti ka na{ e vl ade postaje sve i ntenzivnija. Sa debl okadom severne i ju` ne grani ce stvorene su mogu}nosti za uve}awe investicija. U pri logu ovome nadovezuje se i i nici jati va SECI, kao ekonomska regional na organizacija, nedavno odr` ane sol unske konferencije, gde su bil e prezenterane povocnosti koje ima Makedonija za sve potencijalne investitore. Napravqeno je vi { e kontakata sa gr-ki m i investitorima zai nteresovanim za makedonsko tr` i { te. Gr-ka kao realni i investitor u Makedoniji je posebno zna-ajna budu}i da je -lani ca EU, koja dobija godi { we oko 10 mi l i jardi dol ara za investicije u javnom sektoru, gde može da na|e dodirne ta-ke i sa Makedonijom, a ujedno može da privu-e i mnoge druge investitore. Ta-no zbog ovi h razl oga 18. marta 1997. godi ne u Ati ni je paraf i ran tekst ugovora o potsticaju i zašti ti ti investicija. Ovaj prvi , bilateralni ugovor predstavqa}e osnovu za br` i razvoj ekonomske saradwe i zme|u ove dve susedne zemqe, osobi to u zna-ajnom delu i investicija. Zbog toga { to se omogu}uje sl obodan protok kapital a u obe zemqe, obezbeđuje se i potpuna zašti ta i investicija, odnosno sigurnost ul o` enog kapital a koji ul azi u jednu i l i drugu zemqu. Investicije u ovom slu-aju }e i mati isti tretman, tojest kada gr-ki i investitor ul a` u u Makedoniju va` e makedonski propisi i obratno, kada i investitor iz na{ e zemqe i investira u Gr-ku, va` i }e wi hovi propisi . Kod gr-kih bi zni smena postoji osobi t i nteres za investira u

el elektro pri vredni, saobraćaju i sl.

Zašto strani kapital teško dolazi kod nas? Ne samo što se Balkan smatra još uvek za rizično područje, veliki uticaji i maćentalitet. Pojedinačnim slučajevima volio da bude svoj gazda pa makar i siromašne firme, nego li da dozvoli ulazak sveg i nostranog kapitala. I ako je proces privatizacije pri kraju, fakt je da našoj privredi predstoji još uvek ekonomsko i organizaciono prestrukturiranje.

3. Stepen mogućnosti opercionalizacije stranih ulagava u balkanski zemljama (Nove mogućnosti za međubalkansku saradwu)

Već smo konstatovali da nedavno steena nezavisnost bivših ju-republika suočava se sa brojnim problemima, i ako liđeri ovi h zemlja nastoje da održe stabilne odnose sa susednim zemljama. Na dobrom smo putu da se sve to prevaziđe.

Strani investitori su velika prednost za sve balkanske zemlje, no kako ih privući za masovnije ulaganje. Oni imaju isti tretman kao i domaći investitori. Pre svega ove zemlje vode politiku jednake mogućnosti. Strani investitori u državnim kompanijama mogu ulagati sa 51% akcija. Mogućnosti je biti veće ukoliko budu aktivirane berze za kupovinu i prodaju hartije od vrednosti. Već su uspostavljeni kontakti sa potencijalnim investitorima u bilo kom okruženju.

Stranom kapitalu omogućuje se povećanje dinamike razvoja u većem broju kompanija. Strani investitori mogu svoje interese da nađu u većem broju industrijskih sektora. Ni ti privatizacija, ni ti razvoj ekonomija ni su mogući bez stranih investicija, Sve balkanske zemlje su zainteresovane za strana iskustva i tehnologiju, i međese povećati i kvalitet domaćih proizvoda. Privredne komore bivših ju-republika unapređuju saradwu i sa drugim balkanskim zemljama.

Za vreme Kongresa održanog u Solunu 13. i 14. februara 1995. godine, posvećen privrednoj saradwi na Balkanu, bilo je predloženo da Grčka povede inicijativu za formiranje Saveta balkanskih zemalja u kome treba da budu uključene sve balkanske zemlje. Na konferenciji za grčko-balkansku ekonomsku saradwu, organizovanu od strane grčko-američke komore, banka Makedonije i Trakije najviše pažnje posvetila je predstojećem radu Crnomorske banke za razvoj sa sedištem u Solunu, kao i na aktiviraju međubankarskog i crnomorskog biznisa centra, koji je podsticati investicije u razvoj.

Ukoliko brže budu završene reforme u ekonomiji, uto-

Iako br`e }e se razvijati i berzansko poslovanje. I maju}i u vidu nova zakonska re{ewa za trgovinu sa hartijama od vrednosti preko berzi, procenjuje se da }e i u narednom periodu ja-ati uloga ovog tr`i{nog segmenta na kome ni su potrebna neka posebna pravila o kotirawu firmi.

Perspektivno treba da se obezbedi potpuno funkcionirawe tr`i{ta robe, kapitala i radne sile; zatim {to ve}a liberalizacija u spolno-trgovinskoj razmeni (preko ukidawa raznih re`ima, kvota, kontingenata i vancarinskih izdataka), kao i u podru~ju cena, i uvo|ewe efikasnih mehanizama u spre-avawu monopolskog pona{awa, kao i ~uvawe zadovoljavaju}eg stepena konkurencije na tr`i{tu, Ostvarivawe napretka i perspektive u balkanskim zemljama bi }e uspe{niji ukoliko se sa tr`i{tem kapitala obezbedi celokupan protok doma}eg i stranog kapitala, naro~ito stvarawem raznih formi akcionerstva, zajedni~ka ulagawa, forme kreditirawa sa tr`i{nom cenom kapitala, no i davawem dobara od op{teg interesa pod koncesijom, razumqivo sa nadoknadom, bilo za doma}a ili strana pravna i fizi~ka lica.

Za sve balnanske zemlje od neocewive va`nosti je Kritski samit odr`an 1997. godine. Mo`emo sa pravom o~ekivati unapre|ewe pri vredne i druge vrste saradwe, podsticaj projekata za razvoj infrastrukture, ja-awe uzajamnog poverewa, bezbednosti i stabilnosti u regionu kao i inistucionalizovawe ovog samita, kao i drugih silinih skupova balnanskih zemalja.

**INTER-BALKANIC CO-OPERATION AND INTEGRATION IN THE
DEVELOPMENT OF THE MARKET ECONOMY****Summary**

The South-East European Cooperation Initiative (SECI) was instituted in 1996 with an aim to establish cooperation among the countries of the region, as well as to enable inclusion of the South-East Europe into the European integration, primarily on economic and ecological grounds. Our research mainly applies to: 1. The analysis of previous possibilities for cooperation in the area of investments, free trade and exchange of goods, and the establishment of the South-East European Cooperation Initiative (SECI). 1.1. What are the effects of the dissolution of the Yugoslav economy; how heavy are the losses suffered by all? 1.2. South-East European Cooperation Initiative (SECI); Foreign investors' motivation and chances to realize their motives. 2. Motivation of foreign investors and opportunities for the realization; 2.1. Foreign capital in the domestic privatization (positive and negative experiences); 2.2. The future of foreign investments in the Balkans. 3. The degree of operationalization of foreign investments in the Balkan countries; 3.1. New possibilities for foreign companies; 3.2. Rich possibilities for foreign investors, help from the European Union; 3.3. The new era for inter-Balkan cooperation.

Key words: SECI, CEFTA, the Crete Summit, market economy, integration